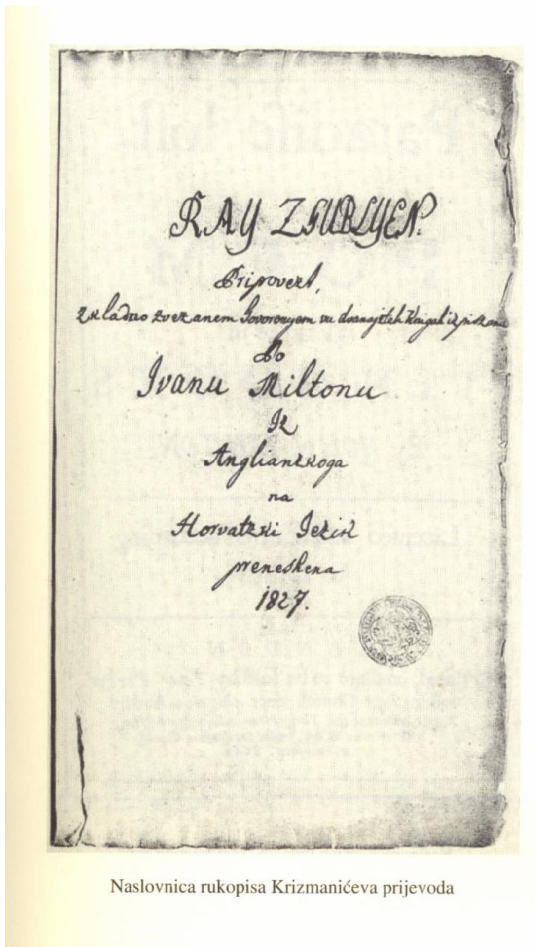

HUMFEJST 017

ORGANIZATORI:
ŽUPA SV. PETRA PRIŠLIN

NARODNA KNJIŽNICA
HUM NA SUTLI

SUORGANIZATORI:
OMH MARIJA BISTRICA
KNJIŽNICA I ČITAONICA
MARIJA BISTRICA

IVAN KRIZMANIĆ
(1766. – 1852.)

IVAN KRIZMANIĆ

Rođen je 2. lipnja 1766. godine (otac Josip Krizmanić, majka Doroteja Satlić), na dobru Vučja gorica pri Sutli.

Posjed Vučju goricu Josipu Krizmaniću darovao je grof Josip Ratkaj, vlasnik Malog Tabora. U mnogobrojnoj obitelji Krizmanić (dvanaest sinova i tri kćeri), Ivan je bio četvrto dijete. Školovao se je od 1776. – 1778. u Varaždinu, a od 1779. - 1780. u Zagrebu odakle odlazi u Beč na studij filozofije.

U Beču studira tri godine filozofiju te se 1784. vraća u Zagreb na teološki fakultet koji djeluje u sklopu Kraljevske akademije. Godine 1785. ukida se teološki fakultet u Zagrebu i premješta u Peštu gdje Krizmanić ostaje na studiju pet godina.

Godine 1789. zaređen je za svećenika, iste godine, 29. lipnja odslužio je prvu misu u rodnoj župi u Taborskom na dan sv. Petra i Pavla.

... Premda praznik apostola Petra i Pavla pada usred ljeta, ipak onoga dana, kada je Ivan Krizmanić imao da služi prvu misu, udari tako silna mećava, da je bio snijeg do koljena; pred samu crkvu nanio je vihor toliko snijega, da se vrata nijesu mogla otvoriti. Budući da nije bilo kad da se pozovu ljudi, koji će odgurnuti snijeg, postavljen bi na brzu ruku oltar na hodniku dvora grofa Ratkaja, gdje mladomisnik očita misu...

(Dukat, V.: Život i književni rad Ivana Krizmanića)

Te je godine Ivan Krizmanić imenovan prefektom u Pešti na središnjem zavodu za svećenstvo.

Godine 1791. dolazi u Zagrebi i postaje profesor crkvene povijesti u nadbiskupskom sjemeništu.

28. listopada 1792. godine imenovan je za župnika u sv. Križu Začretje, a 12. siječnja 1798. imenovan je podarhiđakonom za kotar krapinski.

U to je vrijeme često pohodio rodni kraj i obitelj u Vučjoj gorici.

Godine 1818. postaje župnik u Mariji Bistrici; imenovan je podarhiđakonom za kotar stubički i opatom Presvetog Trojstva od Petrovaradina.

... Otkako se smjestiou Mariju Bistricu, želja ga nije više vukla drugda u svijet. U zatišju onog ljupkog zagorskog krajaproveo je Krizmanić trideset godina svoga života vršeći duhovnu pastvu, baveći se gospodarstvom svojijem i u dokolici književnim radom, te primajući mnogobrojne prijatelje, znance i poštovače svoje, koji se sa sviju stranahokupljahu u njegovoj vazda gostoljubivoj kući, kao što se pobožni svijet okuplja podno starodrevne slike čudotvorne Majke Božje Bistričke...

(Dukat, V.: Život i književni rad Ivana Krizmanića)

Nakon tridesetak godina župnikovanja u Mariji Bistrici odlazi u mirovinu, 1849.

Umire 1852. godine u mjestu Omilje.

Njegovi su posmrtni ostaci 1940. godine iz Moravča preneseni na Mirogoj u arkadu hrvatskih preporoditelja.

Krizmaniće je bio veliki zaljubljenik u književnost i gorljivi domoljub, jedan od posljednjih hrvatskih kajkavskih književnika 19. st. U njegovo vrijeme dominantni jezici bili su njemački i latinski, dok je pučanstvo govorilo kajkavski.

Krizmanić je na njemačkom napisao tri putopisa, a s engleskog preveo glasoviti biblijski ep J. Miltona *Raj zgubljen/ Izgubljeniraj* i ulomke tragedije *Romea i Julije* od W. Shakespearea; to su prvi prijevodi tih autora na kajkavski jezik. Osim njemačkog, engleskog, francuskog i latinskog, na kajkavski prevodi i sa štokavskog.

Kao pristaša ideje hrvatskog narodnog preporoda prihvatio je štokavski standard i do tada uvjereni kajkavac Krizmanić 1840. počinje učiti novi jezik štokavske osnovice, a već od 1835. postupno prelazi na Gajev pravopis.

Marija Bistrica u vrijeme Ivana Krizmanića bila je jedno od središta hrvatskog preporodnog pokreta i intelektualnog života. Ovdje su dolazili i boravili književnici Stanko Vraz, Dragutin Rakovac, Ljudevit Gaj, Pavao Štoos i Dragojla Jarnević te skladatelj Vatroslav Lisinski.

N.B.